

Evalueringstrategi med prosedyrer

1. Innledning

Dette dokumentet er forankret i «Instruks for evalueringsopgaven i norsk bistandsforvaltning» av 1. januar 2022, og skal bidra til å gi de ulike aktørene i bistandsforvaltningen en felles forståelse for roller og ansvarsområder i gjennomføringen av evalueringer. I samvirke med andre virkemidler for styring, skal evalueringer bidra til å styrke forvaltningens styringsinformasjon og læring.

2. Virkeområde

Evalueringer i bistandsforvaltningen vil vanligvis ta for seg overordnede spørsmål som tematiske innsatsområder, strategier eller spørsmål om hvordan bistanden organiseres. Evalueringer skal bidra til kunnskapsbasert læring og ansvarliggjøring.

3. Prinsipp og standarder

Evalueringsarbeidet skal benytte anerkjente vitenskapelige metoder for innsamling av informasjon/data og analyse, inkludert hvordan slutninger trekkes fra datagrunnlaget. Mandat og metode for evalueringene tilpasses kompleksitet, omfang og tilgjengelige ressurser. Evalueringsfaglige kvalitetsstandarder og prinsipper skal legges til grunn, herunder:

- a) **Troverdighet:** Troverdighet skal sikres gjennom høy evalueringfaglig kvalitet, uavhengighet og åpenhet. Kvalitet i denne sammenheng innebærer etterlevelse av anerkjente evalueringfaglige standarder og vitenskapelige metoder. Troverdighet er videre relatert til oppfatningen av om evalueringsevirsomheten er uavhengig samt åpenhet om evalueringfunn og hvordan disse har framkommet.
- b) **Uavhengighet:** Evalueringsprosessen skal være uavhengig, valg av evalueringer skal være upartiske og evalueringsopgaven skal gjennomføres uten press fra den eller de som evalueres eller fra ledelsen i organisasjonen.
- c) **Åpenhet:** Åpenhet er avgjørende for å holde bistandsaktørene ansvarlig for sin forvaltning av bistandsmidlene. Alle evalueringsrapporter, inkludert informasjon om hvordan funnene har framkommet, skal være offentlig tilgjengelige. Det samme skal planer for oppfølging av evalueringfunnene.
- d) **Bruk:** Evalueringer skal bidra med kunnskap som er relevant for læring i bruken av bistandsmidler. Funn, konklusjoner og anbefalinger skal utformes slik at de kan brukes av forvaltningen.
- e) **Etikk:** Evalueringer må gjennomføres med integritet og respekt for menneskerettigheter og likestilling samt «do no harm» prinsippet og andre overordnede etiske prinsipper. Når straffbare forhold blir avdekket skal dette rapporteres til Sentral Kontrollenhet i UD eller Varslingsenheten i Norad.
- f) **Bredde i deltagelsen:** Det skal tilstrebes å involvere de ulike interessentene i alle fasene av evalueringsprosessen – i planlegging, gjennomføring og oppfølging – inkludert berørte parter i samarbeidslandene.

4. Prosedyre for gjennomføring

Leder for evalueringsopgaven utarbeider evalueringsprogram, initierer og gjennomfører evalueringer. Ferdigstilte evalueringer og oversendelsesnotat sendes til departementet med anbefalt

oppfølging. Departementet inviterer ved behov til et møte for å diskutere evalueringen og de foreslåtte anbefalingene. Departementet vurderer om det er behov for beslutninger og/eller oppfølgingsplaner samt eventuell publisering av disse.

5. Roller og ansvarsdeling

a) Departementene skal:

- fastsette instruks og retningslinjer for evalueringsoppgaven.
- beslutte om det skal gjennomføres evalueringer i tillegg til de som fremgår av evalueringsprogrammet.
- stille ressurser til disposisjon for evalueringsoppgaven i Norads tildelingsbrev.
- konsultere regelmessig med leder for evalueringsoppgaven for gjensidig oppdatering.
- sikre at evalueringsoppgaven tas opp på en hensiktsmessig måte i styringsdialogen.
- ved behov ta en gjennomgang av evalueringsarbeidet i bistandsforvaltningen.
- legge best mulig til rette for åpen og god tilgang til muntlige og skriftlige kilder gjennom evalueringsprosessen.

b) Leder for evalueringsoppgaven i Norad skal:

- utarbeide treårig evalueringsprogram i samråd med relevante avdelinger i UD og KLD, utenriksstasjoner og underliggende etater. Valg av evalueringsobjekt skal ta utgangspunkt i økonomireglementets krav om vesentlighet, egenart og risiko.
- initiere, gjennomføre og godkjenne uavhengige evalueringer ved å utarbeide mandat og opplegg for evalueringene etter konsultasjon med berørte parter og ut fra vurdering av potensiell bruk av evalueringsfunn og anbefalinger. Det skal trekkes på aktuelle avdelinger i UD, KLD, Norec, Norfund og Norad under forutsetning av at habilitets- og uavhengighetsprinsipper overholdes. Endelig rapport, med vurdering av evalueringen og anbefalt oppfølging sendes departementene.
- gi informasjon til allmennheten gjennom å offentliggjøre evalueringsrapporter, utarbeide nyhetsmeldinger og kommunisere funn fra evalueringer på en hensiktsmessig måte til interessenter og allmennheten samt utgi en årsrapport om evalueringsoppgaven.

c) Norads direktør skal:

- rekruttere leder for evalueringsoppgaven i konsultasjon med UD og KLD.
- sikre tilstrekkelige bemanning for evalueringsoppgaven. Det bør tilstrebes en god balanse mellom evalueringfaglig og bistandsfaglig kompetanse.
- sikre at funn fra evalueringene inngår i kunnskapsoppsummeringer på relevante områder.
- rapportere på gjennomføringen av evalueringsoppgaven i Norads årsrapport til departementene, i tråd med årlige tildelingsbrev.